

TECHNOFILOSOFIE.COM

NIEUWSBRIEF 10 - 1

NIEUWSBRIEF 10

‘WAT NERGENS OP LIJKT IS ECHT’ – J.A. DEELDER

Nieuwsbrief #10

HET OUTSOURCEN VAN IRRITATIES

Wanneer je maar tijd hebt voor één ding, lees dan dit artikel uit de [Guardian](#) over het outsourcen van irritaties. Vergeet niet: onze instrumenten zijn vaak ontworpen door nerds. Zouden ze daarom gemodelleerd zijn om ongemakkelijke sociale contacten te vermijden? O ja, sommige dingen zijn niet uit te besteden. Eenzaamheid, bijvoorbeeld (Tip van Ruben van Ess).

UIT DE INTERNATIONALE PERS

In Wired stond een artikel over Mackenzie Bezos, de ex-vrouw van Jeff Bezos (die van Amazon), die publiekelijk heeft aangekondigd haar geld (16 miljard, jawel) weg te geven aan goede doelen. Jeff feliciteerde haar op Twitter met haar keuze. “Just pay taxes, Jeff” was één van de reacties. Goed [artikel](#) over de zin en onzin van de (technologie)rijken die hun geld weggeven.

Tip: Lees het [blog](#) van Zander Nethercutt vol met interessante artikelen over social media, data en internet!

Peter Joosten, de biohacker, wees me op een artikel in [Futurism](#). Franse wetenschappers zijn erin geslaagd om een slimme lens te maken met een flexibele microbatterij. Al vaak gezien in sciencefictionfilms, pas nog in de openingsscène van Mission Impossible 4, maar binnenkort dus niet meer onmogelijk. Het leger is, niet verrassend, geïnteresseerd.

UIT DE NATIONALE PERS

Is het strafbaar om je aan gezichtsherkenning te onttrekken? ICT-jurist Arnoud Engelfriet [analyseert op lusMentis](#) en hij adviseert om ons te schmincken (Tip van Erdinç Saçan). Voor iedereen die wat geavanceerdere manieren wil onderzoeken om zich te onttrekken aan gezichtsherkenning, hebben we op [technofilosofie.com](#) met [deze pagina](#) een begin gemaakt. 3D-geprinte maskers, schmincktips, haardrachten, brillen en meer. Maxim Februari schreef deze week er ook een [column](#) over in NRC.

Op de radio hoorde ik een [bericht](#) over de overheid die heel veel gebruik maakt van algoritmes en de bijbehorende gevaren van discriminatie. Een beetje een eenzijdig bericht, want algoritmes doen vaak ook goed. Dat verhaal dat gevolgd werd door een reclame van dit [bedrijf](#). Ze scannen openbare data, maar wel met niet-zo-openbare-algoritmes. Weird!

FOTO

Ik gebruik bovenstaande foto altijd in presentaties over Appen is het nieuwe roken. De foto is van de bevrijding van Breda. Puur ter illustratie. Gegoogled op goed geluk. Echter, afgelopen woensdag zat een man in de zaal die een goede vriend herkende, Marian Slowinski, een Pool die Breda heeft bevrijd en in Dongen ingekwartierd was. De Pool op de voorgrond, nu 97, had de foto nog nooit gezien. Nu wel!

VIDEOS

Vreemde dingen, daar hou ik van. Zoals dit compleet vervreemdende item van John Oliver over een losgeslagen, psychotische mascotte: Chitan. 12 minuten, maar u zult zich geen seconde vervelen!

<https://youtu.be/f4fVdf4pNEc>

Mooie en belangrijke TED Talk van Nita A. Farahany over het belang van Freedom of Thought. Interessant is ook haar visie op privacy. 14 minuten, de moeite waard!

<https://embed.ted.com/c96ab618-4c85-4a2a-9251-6a47ac3c46d9>

BOEK

Ik las op aanraden van Marco Zondervan het boek [This Perfect Day van Ira Levin](#). Het verhaal is gepubliceerd in 1970, maar het is verrassend actueel. De boodschap die mij het meeste is bijgebleven uit het boek is dat een samenleving waarin geen ongelijkheid is, waarin geen ziektes zijn of ongelukken, of pijn of lijden ook altijd een samenleving is waarin geen vrijheid is. En dus wel pijn en lijden. Het is een – ook in onze tijden relevant – hartstochtelijk pleidooi voor imperfectie. Althans, zo heb ik het gelezen! Daarnaast is het ook gewoon een goed geschreven spannende roman!

BIJ FONTYS / VAN FONTYS

Het ontwerp van de master Future Impact Design is zo goed als af. Deze master kent een eigen technofilosofie-lijn en heeft focus areas Energie Technologie en AI. Voor wat betreft die laatste wees Marco Zondervan me op het initiatief van Google ([PAIR](#)). Een waanzinnige toolkit voor studenten. Inmiddels zijn de AI-kenniskringen getipt.

Op 30 en 31 oktober en 1 november komt er een technofilosofie-event met alle modules die gegeven worden in 3 dagen. Binnenkort meer info.

We gaan met studenten UX-Design, op initiatief van Mark de Graaf en Suzanne van Kuijk, aan de slag met conversationele chatbots die de opdracht krijgen om je relatie met je telefoon te verbeteren, zeker als het gaat om het verdelen van aandacht tussen de telefoon en je studie. Na de zomer!

NIEUWSBRIEF #9

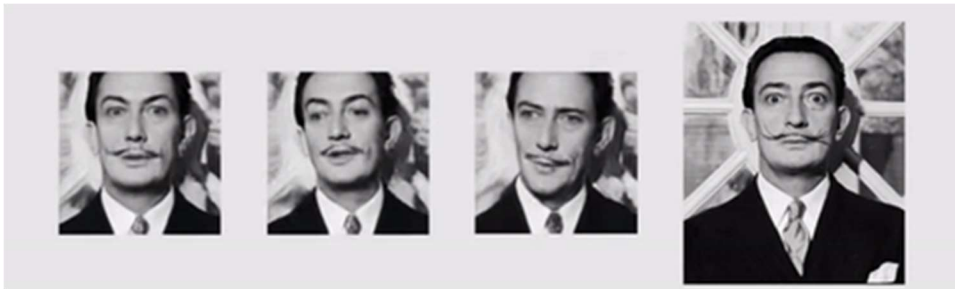
‘IF WE DON’T PLAY GOD, WHO WILL?’ – JAMES WATSON (DIE VAN HET DNA)

Nieuwsbrief #9

Dit is de tweewekelijkse technofilosofie – nieuwsbrief met een **zorgvuldige**, doch **willekeurige** selectie van de leukste/beste artikelen uit de (internationale) pers, boekentips, videos, ontwikkelingen bij Fontys en (hierboven) een quote. De bedoeling? Je **inspireren**, **vermaken** én aan het **twijfelen** brengen, natuurlijk!

ALS JE MAAR TIJD HEBT VOOR ÉÉN DING

Verdiep je dan in de razende ontwikkelingen van een wat nieuwere vorm van AI, General Adversarial Networks (GAN). Het ene netwerk maakt wat, het andere controleert en dat levert vreemde resultaten op, zoals bewegende beelden gebaseerd op Å©Å©n foto. Een nieuwe techniek van Samsung ([artikel](#)).

Of het overzetten van een dansstijl op iemand anders, zoals in onderstaande video wordt gedemonstreerd. Ik keek naar het weekend naar de film Aladdin en dacht wat kan iedereen toch goed dansen, maar dit verklaart een hoop. Deepfakes voor dansen. Autotunes voor dansen!

<https://youtu.be/PCBTZh41Ris>

UIT DE INTERNATIONALE PERS

Heb je je wel eens afgevraagd waarom in onze tijden van exponentiële groei, economische voorspoed, risico-investeerders, heel veel interesse in technologie-start-ups Å©n een groeiende afkeer van Facebook er toch géén groot, westers sociaal netwerkbedrijf is opgericht sinds de herfst van 2011? Dat komt omdat de monopolie van Facebook ongezonde vormen heeft aangenomen. Althans volgens Chris Hughes, mede-oprichter van Facebook, die pleit voor een break-up (14 pagina's, [artikel in NY Times](#)).

In Wired lazen we twee interessante artikelen. Een [interview met Nick Bostrom](#), die al jaren waarschuwt voor kunstmatige intelligentie die ons per ongeluk zal uitroeien (zijn paperclip – voorbeeld is wereldberoemd). Wired stelde kritische vragen en [eentje](#)

[over klimaat – aanpassingen](#) en waarom we misschien wel niet moeten proberen om klimaatveranderingen tegen te gaan, maar in moeten zetten op aanpassingen.

UIT DE NATIONALE PERS

Wat is de impact van slimme, stemgestuurde apparaatjes op onze kinderen. Uit Amerikaans onderzoek blijkt dat kinderen Alexa (van Amazon) **commanderen** en ook zo tegen hun ouders gaan praten? En wat betekent dat voor slim kinderspeelgoed? Welke antwoorden geeft dat speelgoed op vragen? En wie bepaalt dat? Op 6 juni is er een publieksevenement van ‘provotypes’ genaamd **AI AI Barbie**. Hier alvast een [artikel](#) op setup (6 pagina’s).

Jarrett Kobek, die van mijn favoriete boek I Hate The Internet, formuleerde het ongeveer als volgt: machteloze mensen die ruzie maken met andere machteloze mensen terwijl een bedrijf daar geld aan verdient, dát is social media. Schrijfster Zadie Smith formuleert het een stuk eloquenter in haar nieuwe boek, maar het komt wel op hetzelfde neer. [Artikel](#) in FD.

Voor wat AI – Feelgood, lees dit [artikel op RTL Z](#) over hoe supermarkten én geld kunnen besparen én meer winst kunnen maken én voedselverspilling tegen kunnen gaan met dynamische prijzen. Regent het? Korting op de BBQ – worstjes! Kijk, dÃ¡t is pas kunstmatige intelligentie en een warm pleidooi voor een afdakje in de tuin.

FOTO

Bovenstaande foto is van een kunstproject. Het is een live-stream van een laptop met 6 klassieke virussen. Hoogste bieding 1 miljoen. Absurd? Lees het bijbehorende [artikel van BBC](#) (tip van Ruben van Ess).

VIDEOS

Een 12 minuten durende, prima TedxTalk door Jochanan Eynikel over de ethiek van robots. Nudging or judging.

<https://youtu.be/aeMmriLNHgA>

Of deze video van 5.50 minuten over **sharenting**, het fenomeen dat ouders, kinderdagverblijven, scholen en sportverenigingen de privacy van kinderen schenden als ze foto's posten. In Frankrijk kan een kind zelfs zijn ouders aanklagen voor posten zonder toestemming.

<https://youtu.be/dpirtXdzklI>

BOEK

Ik las [Mediated van Thomas de Zengotita](#) op aanraden van Majel Ruyters. De Zengotita wordt ook wel eens de nieuwe McLuhan genoemd (die van we shape our tools and thereafter our tools shape us). Het intrigerende is dat het boek uit 2007 is, dus voor Facebook en Insta en Snap, maar niettemin hartstikke relevant. Op een aantrekkelijke, cynische en vaak pijnlijk herkenbare manier schets De Zengotita hoe de media ons vormt, en hoe we eigenlijk allemaal een rol spelen én dat we daar vaak bewust van zijn. Daar moest ik wel even aan denken, toen ik heel bewust op de tribunes van NAC Breda 'de gifbeker leeg zat te drinken'.

BIJ FONTYS / VAN FONTYS

Fontys was met zijn eigen track aanwezig bij de Night of the Nerds. Supergave opstellingen, zoals het ouderdomssimulatiepak van de hogeschool Mens en Gezondheid en de [Cool Contest](#) van Engineering waarbij je hard moest fietsen om je bier koel te houden. Als dat niet motiveert!

Tijdens de FH ICT DAY was er een presentatie van Thijs Pepping over de Synthetische generatie. Interessant en vermakelijk. Lees hier het wat taaiere bijbehorende rapport. Even [doorlezen](#), (50 pagina's) van Sogeti Labs.

En we zijn begonnen met de Technology Impact Tool, wordt geweldig, later meer!

NIEUWSBRIEF #8

‘I SHOWED MY 12 YEAR OLD SON AN OLD FLOPPYDISK. HE SAID “WOW. COOL!” YOU 3D-PRINTED THE SAVE ICON’ – STEVE WHEELER.

Nieuwsbrief #8

ALS JE MAAR TIJD HEBT VOOR ÉÉN DING

Ga je even lekker achteroverzitten en laat je deze hallucinerende moderne bewerking van de Tuin der Lusten over je heen spoelen. Het duurt maar 3 minuten. Zie jij Spongebob?

UIT DE INTERNATIONALE PERS

Een Keniaanse boer checkt het weer op zijn mobiel terwijl hij trots over zijn gewassen uitkijkt. Bengaalse vrouwen verdringen zich rond een laptop op zoek naar gezondheidsinformatie. Kinderen in een sloppenwijk leren een taal op een tablet. U kent de beelden wel, maar volgens Payal Orara zullen de volgende miljard gebruikers van Internet dat vooral doen om selfies te maken, te daten, porno te surfen. Net als wij dus. En daar is niks mis mee. [Artikel op Breakermag.](#)

Mensen die mijn boek, Appen is het Nieuwe Roken, niet gelezen hebben, hebben vaak kritiek op de titel. Ze denken namelijk dat het over gezondheid gaat, en zo slecht zijn smartphones helemaal niet. Dit [artikel in NY Times](#) stelt echter dat de continu verhoogde stress/cortisolniveau's wel degelijk bij kunnen dragen aan een minder lang leven.

UIT DE NATIONALE PERS

De nieuwsbrief is er ook om ons aan het twijfelen te brengen. Zo spreek ik al jaren over filterbubbels, maar hoe goed werken die bubbels eigenlijk? Niet zo heel goed, volgens dit [artikel](#) in de Volkskrant. En wat zegt dat over mijn praatjes? (Tip van Bart van de Weijer). En hoe zit dat met blauw licht? ([Artikel in Volkskrant](#)). En, over smartphones gesproken, hier nog een voorstel voor [smartphonebeleid om middelbare scholen](#) door Kennisnet. Wat ik me altijd afvraag, en nog niet weet, is: leiden smartphones ook tot minder gedoe tijdens de pauzes?

Een vuilnisman verdient meer dan een schoonmaker op internet (een Facebook – cleaner). Brengt Internet ons terug in de negentiende eeuw met een paar ‘Robberbarons’ en veel slechtbetaalde arbeiders? Of valt het mee? Artikel op [Bright](#).

Vorige week verscheen mijn [samenvatting](#) over spionagekapitalisme op Emerce.nl en ik heb er veel reacties op gekregen. Ook van Ruben van Ess, die wees op het privacy – offensief van Google en de kritische kanttekeningen die de privacy-watchers daarbij plaatsen. [Artikel](#) op RTL-Z.

FOTO

Ik ben (tip van Nadine Roestenburg) zomaar ineens fan van het [UV Production House](#) en dan vooral van hun vervreemdende producten, die je naar verluidt echt kunt kopen. Wat dacht je van een [3d geprint masker](#) van jezelf. Handig voor saaie vergaderingen. Of een [tent](#) die je aan de brandtrap kunt hangen als je AIRBnB – gasten hebt in je dure Upper East Side appartement. Slechts 6000 dollar. Of onderstaande Time Out Stool Remembrance Urn, herinneringen aan de discipline, een beetje Off-Topic, maar onmisbaar.

VIDEOS

De heren van het Center for Humane Technology (Tristan Harris e.a.) lanceerden hun nieuwe agenda in deze 44 minuten durende, maar zeer bekijkswaardige [video](#). In 'n zin: Human Downgrading, dat is wat ze willen bestrijden.

<https://youtu.be/OINa46HeWg8>

En een feel-not-so-good video over die Ã©ne vrouw die haar telefoon vergeten is (2 minuten) – tip van Jos Frederiks.

BOEKENTIP

Ik las het boek [Van Meme tot Mainstream](#) van Fontyscollega Nadine Roestenburg. Het boek geeft een inblik in een wereld die ik nog niet kende, namelijk die van de internetkunst. Ik was vooral gecharmeerd van artiesten die via kunst het publiek willen laten nadenken over de relatie tussen mens en technologie. In deze nieuwsbrief, zie je hier en daar quotes en fragmenten uit het boek.

BIJ FONTYS / VAN FONTYS

Het Lectoraat Journalistiek en Verantwoorde Innovatie doet van April tot en met December onder de Tec4Society vlag een onderzoek met de titel Slimme Luis in de Digitale Pels in samenwerking met het lectoraat Big Data. De ambitie is een raamwerk te ontwikkelen en een praktische toolkit aan te bieden om journalisten meer digital en ethical savvy te maken. Meer info via: nieuwsbrieffhj@fontys.nl. Daarnaast houdt het lectoraat maandag een eerste Fontys For Society lezing over Fake News. Meer informatie [hier](#). Een beetje tegen dit onderwerp aan schurkte dit [interessante artikel in Vrij Nederland](#) over de zin en onzin van gepersonaliseerd nieuws.

Op 8 mei was er een door studenten georganiseerde [conferentie](#) met Jos Frederiks, Emanuela Cozi Schettini en [Transhumanist](#) Peter Joosten over Cyberpsychologie.

Remco van der Heijden, Fontys ICT student uit Venlo, bouwde een model dat met kunstmatige intelligentie de winnaar van het songfestival voorspelt. Puur door te kijken naar de muziek, en niet naar de onderling konkelende landjes. Kijk volgend weekend [hier](#) mee of zijn model gelijk krijgt.

NIEUWSBRIEF #7

‘INPUT. SOURCE SELECT. PICK WHAT YOU NEED. TRUST WHAT YOU GET.’ – DE STAAT (SONGTEKST)

Nieuwsbrief #7

ALS JE MAAR TIJD HEBT VOOR ÉÉN DING

De nieuwsbrief is altijd best goed gevuld, dus we kunnen ons voorstellen dat dat soms teveel is. Als je dus maar tijd hebt voor één ding, raden we je aan om de samenvatting te lezen van het belangrijke boek van Shoshanna Zuboff. Het boek heeft als titel The Age of Surveillance Capitalism. Wij vertaalden dat als Spionagekapitalisme. [De samenvatting staat hier.](#)

UIT DE INTERNATIONALE PERS

Ken je de uitdrukking: Uber is het grootste taxibedrijf ter wereld, maar heeft geen taxi's? Dat klonk altijd heel cool (althans als je Uber bent) maar het heeft ook een groot nadeel (opnieuw, als je Uber bent). De instap is namelijk laag, zo zonder taxi's, en dus kan iedereen een taxibedrijf beginnen. Het is uiteindelijk slechts een App. Op dit moment zie je dus overal regionale oplossingen ontstaan. Misschien wel van bedrijven met hogere ethische standaarden. Goede zaak. No More Winner Takes All. Artikel in [NY Times](#).

Voor het spel Assassin's Creed Unity werd een heel gedetailleerde weergave gemaakt van de Notre Dame door de maker (Ubisoft). Deze weergave gaat helpen tijdens de restauratie van de kerk. Coole merge van 'werkelijkheden.' Artikel in [The Verge](#).

UIT DE NATIONALE PERS

Wij houden van nieuwe woorden. Zeker als ze iets te maken hebben met technologie. Mijn favoriet was de laatste tijd 'verdozing' over de logistieke centers die overal het landschap vervuilen. Maar dat woord wordt nu naar de kroon gestoken door het woord bezorgschaamte. [Artikel](#) in Bn/DeStem.

TNO publiceerde de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2018. Hier staat de [Factsheet](#). Opvallend is dat 28% van de ondervraagden een Informatie Overvloed ervaart. Dat lijkt weinig maar bij hoogopgeleiden is dat bijna 50%. Ook zij die informatie het best zouden moeten kunnen verwerken, verliezen de strijd.

VIDEOS

Er zijn best wel wat onderzoeken die suggereren dat telefoons leiden tot een 'uitgekleed' sexleven en dat is een bedreiging voor Durex. Dus deed dat bedrijf

onderzoek een manier om de smartphone juist in te zetten voor een beter sexleven. Dit is het resultaat (tip van Marco Zondervan) – 3.42 minuten

<https://youtu.be/O925jNVmpOQ>

James Bridle – kunstenaar en auteur van The New Dark Age bouwde ooit een val voor zelfrijdende auto's als statement om de 'voortgang' ter discussie te stellen (1,5 minuut).

<https://youtu.be/thuN2HD6m2s>

BOEKENTIP

Ik las met veel moeite het boek [The Age of Surveillance Capitalism](#) van Shoshanna Zuboff. Belangrijk boek, ontzettend ontoegankelijk, vond ik. Daarom maakte ik een samenvatting op 4 pagina's ([leven in tijden van spionagekapitalisme](#)). Kost je slechts 12 minuten. Als dat nog te veel lezen is, staat hieronder een video waarin Shoshanna haar boek toelicht (30 minuten)

<https://youtu.be/DeaSxCN2uw8>

BIJ FONTYS / VAN FONTYS

Binnen Fontys hebben we interne subsidie-programma's in het TEC for Society programma. Wij deden mee aan één van deze programma's om onderzoek te doen naar een Technology Impact Toolkit. Kunnen we een toolkit aanbieden met vragen die je moet stellen om beter in te kunnen schatten of (nieuwe) technologie echt *for society* is? [Lees er hier meer over.](#)

NIEUWSBRIEF #6

‘IF WE AGREE ABOUT OUR HALLUCINATIONS, WE CALL IT REALITY’ – ANIL SETH

Nieuwsbrief #6

UIT DE INTERNATIONALE PERS

Om te beginnen een paar bijzondere ‘websites’ die ik de laatste 2 weken tegen kwam. Als eerste een website met artikelen die je alleen kunt lezen als je offline bent. Tof! Daarnaast een plugin voor je browser ([Safebook](#)) waarmee je Facebook krijgt zonder de content en toch volledig functioneel. Weird. Of, van dezelfde kunstenaar (Benjamin Grosser), de [Demetricator](#). Social Media, maar dan zonder dat je kunt zien hoeveel vrienden, shares of likes je hebt. Niet: 16 people like this. Maar gewoon: people like this. Bevrijdend. Of saai? Bijpassend [artikel](#) op Wired. Of, nog een plugin, [Go Rando](#), een project dat steeds random een Emoji kiest als je liked. Ook al tof! Zie ook de uitleg-video!

Terwijl wij weer in de Top Vijf van Gelukkigste Landen ter wereld terechtkwamen (al zou je het soms niet zeggen), belandt Amerika in De Grote Geluksrecessie ([Atlantic](#)). Een belangrijke, negatieve rol is daarbij weggelegd voor technologie en daaruit volgend: minder sex. Misschien dat deze Amerikaanse Presidentskandidaat met een [campagne](#) die draait om technologie er iets aan kan veranderen. Maar dat is een long shot.

Wil je studenten een keer meenemen in de wereld van Big Data, dan is de uitgebreide jaarlijkse [PornHub Year in Review](#) (pas op, keurige webpagina op een niet zo keurige site) een inspirerend startpunt. 33 miljard bezoeken per jaar geven interessante inzichten, zoals dat ‘Fortnite’ één van de meest gezochte woorden in 2018 was (in 2017 was dat Fidget Spinner), dat Russen het snelst klaar zijn en wat de invloed is van evenementen als de WK – Finale en Kerstavond.

UIT DE NATIONALE PERS

In de kranten van de Wegener Groep stond een artikel over ouderen die langer zelfstandig kunnen blijven wonen dankzij Google Home. Daar is een hoop over te zeggen, maar wat ik vooral fantastisch vond is de volgende quote:

“De 81-jarige Han van Doorn ziet eveneens kinderziekten. Zo begrijpt de Google Assistent het Nederlands niet altijd. Zijn woonplaats ‘**Uithoorn**’ wordt vertaald naar sekssite ‘**YouPorn**’.”

Ja, ja, Opa Han. En dat moeten wij geloven!

In de Volkskrant een [artikel](#) over de nieuwe App die de Chinese overheid in februari lanceerde samen met Ali Baba. Met de App kun je punten en prijzen scoren met je kennis over Xi Jinping, socialisme en de Communistische Partij. Hartstikke

verslavend, gespeeld door tientallen miljoenen Chinezen en als je niet meedoet heb je wat uit te leggen aan je baas. Digitaal dictatuur op zijn best. Effectiever dan een opgestoken vingertje.

FOTO

Op Pinterest vroeg DigiFred zich af of hij de eerste zelfrijdende fiets op de foto had gezet. Nee dus.

VIDEOS

De moeite van het kijken waard: de Tegenlicht uitzending over de [Rijdende Robot](#). Heel veel is al bekend maar deze documentaire zet alles rond zelfrijdend vervoer nog eens op een rijtje met een aantal verrassende nieuwe inzichten en een professor met een heerlijke Brabantse tongval. Duur: 50 minuten.

En, het nieuwe [programma](#) van Alexander Klopping en Jort Kelder over technologie. Leuk én informatief. Overigens is Jort Kelder sowieso een held als bedenker van de term [Plebsbestek](#). (42 minuten)

En, als je nog een uurtje over hebt in de Paasvakantie, het [gaafste praatje](#) van SxSW (volgens Wouter van Noort) van architect Bjarke Ingels. De man die steden wil bouwen op Mars.

BOEKENTIP

Ik las het boek [The Shallows](#) van Nicolas Carr over ons onvermogen om nog diep na te denken dankzij de architectuur van de hyperlink. Het internet maakt ons dommer en oppervlakkiger. Het is al een klassiekertje uit mei 2011 en het is best wel een negatief boek gericht op gestudeerde mensen die zich niet meer kunnen concentreren. Tegelijkertijd is het lekker toegankelijk en bij tijd en wijle pijnlijk herkenbaar.

BIJ FONTYS / VAN FONTYS

Bart Schakenraad, van de minor ETEC, maakte een [3d – geprint pakje sigaretten](#) met op de sigaretten de namen van de social media – platforms. Wel een beetje gezocht, die link naar het roken.

Een groep gemotiveerde studenten van de FH ICT houdt zich bezig met een organisatie van een evenement rondom Cyberpsychologie. Op 8 mei wordt het gehouden in Eindhoven, met onder meer Peter Joosten, [link](#) hier. En een andere groep studenten gaat aan de slag met een app die screentime en studie – activiteiten met elkaar in verband gaat brengen. Binnenkort meer.

NIEUWSBRIEF #5

‘THE MOST PROFOUND TECHNOLOGIES ARE THOSE THAT DISAPPEAR’ – MARK WEISSER

Nieuwsbrief #5

UIT DE INTERNATIONALE PERS

De eerste schermen, de eerste devices begonnen als speeltjes van de elite. Hipsters, patzers met iPhones, maar inmiddels zijn schermen voor de rest en is menselijk contact de nieuwe luxe. [Dit artikel](#) uit de NY Times laat zien dat diensten-via-schermen vaak goedkoper zijn en daarom toegepast worden op de minder gefortuneerden. Net zoals rijke mensen vroeger dik waren en arme mensen arm (en nu andersom: Fast Food!), gebeurt dat ook bij schermen. Alleen dan sneller.

Als we leven willen typeren, stellen we vaak de vraag: kan het zichzelf reproduceren? Immers, zelf de meest eenvoudige organismen zijn in staat om zich voort te planten, maar zelfs geavanceerde robots kunnen het niet. Of toch? [Artikel](#) in Wired.

UIT DE NATIONALE PERS

Google begint een soort [Netflix voor games](#). Wie Google een beetje kent, weet dat het ultieme doel van Google het verzamelen van data is, waaruit conclusies getrokken worden die weer verkocht worden aan hun échte klanten. Daarom is Google Maps gratis, daarom is Google Android gratis en daarom moet iemand enorm gebaald hebben dat de data van gamers nog niet kon worden geoogst. Want gamen doen we massaal. Dus met een beetje Kunstmatige Intelligentie moet je toch hele interessante dingen kunnen leren van game-gedrag in Fortnite of GTA. Koopt u straks ineens avocado's omdat u zo verdedigend speelt in FIFA 19.

In het FD (wel even registreren) stond een [artikel](#) over plannen voor een nieuwe wijk in Helmond waar je gratis kunt wonen in ruil voor je data. Ik las in het artikel ook de term Big Brown Data. En dat is ongeveer wel, wat u denkt dat het is.

Big Mac of Big Data? McDonalds kocht een AI – startup voor 300 miljoen om de ‘drive-in ervaring te personaliseren’. Oftewel je nummerbord herkennen en kijken of ze je meer kunnen verkopen. Het is onderdeel van een breder patroon waarin de klassieke ‘stenen shops’ de weg inslaan van Amazon-ification. [Artikel](#). (Tip van Danny Bloks).

In de Volkskrant stond een mooi artikel over een wereld die is ontworpen voor mannen én dat wordt alleen maar erger met data. Het artikel staat niet online, maar de [review](#) van het bijbehorende boek (Invisible Women) wel.

VIDEOS

In Finland heeft 1% van de bevolking een nationale, online AI – cursus gedaan. In Nederland heeft Jim Stolze die ambitie omarmd. Ik ben eraan begonnen en kan het u ook aanraden ([hier](#)). Het kost best wel wat tijd, dus als je wat sneller iets wil weten over AI, raad ik deze video aan van HubSpot (6 minuut 15).

<https://youtu.be/mJeNghZXtMo>

Ook in deze cursus, een Rubik's Cube laten oplossen door een computer. Goed opletten, want het gaat snel (in 0,38 seconde)!

<https://youtu.be/nt00QzKuNVY>

Professor Michio Kaku ziet eruit als een senior lid van de Japanse Maffia en is recentelijk gekozen tot één van de tien intelligentste personen van Amerika (net achter Madonna). Zijn klassieke video, over fysica, maar eigenlijk over het verleden en de toekomst van technologie duurt 42 minuten, maar is van begin tot einde waanzinnig interessant. Een aanrader voor iedereen die erover denkt om iets te gaan doen met technologie.

<https://youtu.be/0NbBjNiw4tk>

Tenslotte een [TedxTalk](#) (tip van Marco Zondervan) met een warm pleidooi om iedereen te leren om creatief te zijn met (computer) technologie zodat ons wereldbeeld niet wordt bepaald door 20-jarige gasten met een Hoody uit Silicon Valley, maar ook door Keniaanse schoolmeisjes en Noorse bibliothecarissen (whatever!). En een [artikel](#) waarom je kinderen juist NIET moet leren programmeren van Robot Onderwijs.

BOEKENTIP

Ik las [How To Fix The Future](#) van Andrew Keen met originele voorstellen voor een betere, menselijke toekomst.. Zo stelt Andrew Keen de “You Break it. You Own it” – regel voor. Die zou dan gelden voor bijvoorbeeld Sergej Brin (die van Google) die met zijn zoekmachine lokale kranten om zeep hield, maar best elk jaar 3000 journalisten zou kunnen betalen (en het niet eens merken op zijn bankrekening). Opvallend is wel dat Andrew Keen vaak de toekomst wil repareren door het verleden in ere te herstellen. Dat lijkt een trend te zijn.

BIJ FONTYS / VAN FONTYS

In het najaar van 2018 en vroege voorjaar van 2019 hebben we een TEC for Society project gedraaid. We hebben inmiddels de eindrapportage opgeleverd. De PDF met hier en daar wat plannen voor de toekomst staat [hier](#).

We zijn aan het kijken of we een onderzoeksvorstel kunnen indienen om middelen te ontwikkelen om te helpen een gevoel te krijgen bij de impact van technologie. Denk aan een interactieve game, een game met een ethische chatrobot, een poster of framework. We overwegen om subsidievoorstellen in te dienen bij TEC for Society of KIEM.

In het gebouw De Witte Dame was op 28 maart een pizza – sessie waarbij 50 studenten samen naar de film Wall-E keken en vervolgens met Rens van der Vorst en Nadine Roestenburg discussieerden over de afhankelijkheid van technologie. Daarna was er pizza, van shoarma tot vega, ook een vorm van technologie! Tijdens de sessie kreeg ik het boek [Van Meme tot Mainstream](#) van Fontycollega Nadine Roestenburg en Mens en Technologie van een andere collega [Sebas Nouwen](#). Waarvoor dank. Lees. Voer.

NIEUWSBRIEF #4

“WANNEER JE ZOEKT NAAR EEN SPELD IN EEN HOOIBERG MOET JE NIET MEER HOOI VERZAMELEN” – ONBEKEND, MAAR WERKT WAARSCHIJNLIJK NIET BIJ DE NSA

Nieuwsbrief #4

Dit is de tweewekelijkse technofilosofie – nieuwsbrief met een zorgvuldige, doch willekeurige selectie van de leukste/beste artikelen uit de (internationale) pers, boekentips, videos, ontwikkelingen bij Fontys en (hierboven) een quote. De bedoeling? Je inspireren én aan het twijfelen brengen, natuurlijk!

UIT DE INTERNATIONALE PERS

In oktober 2017 verscheen een [artikel](#) in Bloomberg over een bedrijf (on-line plc) dat zijn naam veranderde in Online Blockchain PLC en prompt zijn aandelenkoers zag stijgen met 394%. Hoezo hype? We zijn 1,5 jaar verder en de nieuwe hype lijkt AI te zijn, althans volgens dit [artikel](#) in The Verge dat aantoonde dat 40% van de AI – Startups eigenlijk maar heel weinig met AI doen. Maar het klinkt lekker, toch? En o ja, dit artikel is niet geschreven door AI, maar door organische intelligentie.

In 2015 was er een rel rond Google. De fotoherkenningsalgoritmes gaven donkere Amerikanen de tag [Gorilla](#). Daarna waren er nog veel meer problemen met gezichtsherkenning en verschillende rassen. Bottom-line, de systemen worden vaak getraind met witte mensen en hebben dus moeite met andere rassen. Maar nu blijkt uit onderzoek dat dezelfde problemen bestaan bij [Zelfrijdende auto's](#) die sneller een donker iemand aan zullen rijden. Het engste uit het artikel is misschien nog wel dat de onderzoekers geen toegang kregen tot de "echte" algoritmes, uit concurrentie – overwegingen.

Mark Zuckerberg wil een [pionier in privacy](#) worden. Dubieus, natuurlijk.

UIT DE NATIONALE PERS

Er was natuurlijk al veel te doen over nieuwsfilters, berichtenfilters en filter bubbels en nu legt Maxim Februari in deze [column](#) heel overtuigend uit waarom **uploadfilters**, bedoeld om de auteur of de artiest te beschermen of de terrorist te verbannen, toch écht een heel slecht idee zijn. De enige goede filters zijn koffiefilters, zeg ik altijd. Of althans, ik zeg het soms.

Marie Kondo is een Japanse opruimguru. Een opgeruimd huis/kantoor/kast/etc... leidt tot een opgeruimd leven. Zoiets. Maar geldt dat ook voor een opgeruimde smartphone? [Artikel](#).

VIDEOS

Leuke video van John Oliver over Robotisering en de gevolgen voor onze banen. Niet heel informatief, maar wel heel grappig. Wist je bijvoorbeeld dat Donald Trump diplomatieke stappen maakt door Nepal en Bhutan niet langer Nipple en Button te noemen? En met een geweldige vergelijking tussen doemzeggers over banen nu en toen. Duur: 19.47 minuten.

<https://youtu.be/h1ooyyFkF0>

Ik ben begonnen aan het [boek](#) van Shoshana Zuboff over Surveillance Kapitalisme. Dik boek, gaat nog even duren. Een onderliggend probleem is natuurlijk dat alles een product is geworden en een economische waarde heeft. Google is ook en vooral een advertentiebedrijf. De geweldige, maar helaas overleden, komiek Bill Hicks vatte het probleem ooit heel kernachtig samen: If anyone here is in advertising or marketing. Kill Yourself. (video 2.41)

<https://youtu.be/RbAAVLcMzr4>

En een derde bonusvideo, als tip van Bert Kremer, over een man (een held) die een machine bouwde die zelfstandig kan Appen. Vooral de Compulsive Opening Weather App Function is briljant (2,5 minuut)

<https://youtu.be/5F7RjuHsUJc>

BOEKENTIP

Ik las: [Dit Was Het Nieuws Niet](#) van De Correspondent. Sowieso een interessant boek, maar ook met een aantal belangrijke verhalen over onze verhouding met technologie. Zoals een verhaal over de Sportapp die het ware probleem met privacy bloot legt. Waarom de overheid toch echt de grote innovator is. En hoe het onderwijs kan leren om kinderen ethische vragen te laten stellen.

Overigens, boeken zijn er om door te geven. Dus wil je dit boek, stuur me een mail, en ik stuur de eerste het boek op!

En daarna is er nog veel meer gepland.

BIJ FONTYS / VAN FONTYS

Ik kwam via de Fontys Hogeschool Educatie docenten tegen die lesgeven met hulp van de website van 95theses.co.uk. Deze website van John Naughton bevat (gebaseerd op Martin Luther) 95 stellingen om te discussiëren over de impact op technologie. Mooie site, prachtig idee, goede stellingen! Ga ik ook gebruiken.

Ik ben op 12 maart begonnen aan het meehelpen met het ontwerp van de Master Future Impact Design met een belangrijke rol voor technofilosofie en toegepaste ethiek. Hier wat [achtergrond](#) (video: 5 minuten).

NIEUWSBRIEF #3

“JE KUNT PROBEREN HET HOOFD VAN MENSEN TE VERANDEREN, MAAR DAAR VERDOE JE ALLEEN MAAR JE TIJD MEE. WAT JE WÉL KUNT DOEN, IS DE INSTRUMENTEN VERANDEREN DIE ZE GEBRUIKEN. DOE HET EN JE ZULT DE BESCHAVING VERANDEREN.” STEWART BRAND

Nieuwsbrief #3

Dit is de tweewekelijkse technofilosofie – nieuwsbrief met een selectie van de leukste/beste artikelen uit de (internationale) pers, boekentips, videos, ontwikkelingen bij Fontys en (hierboven) een quote. De bedoeling? Je inspireren en weer aan het twifelen brengen, natuurlijk!

UIT DE INTERNATIONALE PERS

Stel, je kijkt naar de skyline van Rotterdam. Dan scroll je 50 jaar naar voren en dan 100 jaar terug. Geschiedenis wordt een werkwoord. De wereld als één grote Photoshop. Kevin Kelly, tech-optimist, beschrijft heel realistisch in [dit artikel](#) de toekomst van de verhoogde werkelijkheid (AR). De spiegelwereld. Een geweldig artikel waarin Kelly hoopt dat we geleerd hebben van het internet (dus decentraliseren, niet teveel reclame, etc...). Begrijp de toekomst, grijp je kans!

Uiteraard lezen we veel artikelen over de Europese Wet op de Gegevensbescherming. Vaak gaan die artikelen over privacy, bureaucratie en de macht van de techbedrijven. Máár deze wet heeft ook grote gevolgen voor kunstmatige intelligentie. Deze al wat oudere [PDF](#) legt deze gevolgen grondig langs de lat van innovatie. Dat is een beetje eenzijdig maar er worden wel interessante observaties gedaan, zoals de bewering dat conclusies van kunstmatige intelligentie juist **niet uitlegbaar** moeten zijn. Immers hoe simpeler, hoe beter uitlegbaar, maar dus ook, hoe slechter functionerend en uiteindelijk oneerlijk.

UIT DE NATIONALE PERS

In de Volkskrant stond een artikel over nepportretten. Op de website [ThisPersonDoesNotExist.com](#) staan afbeeldingen met gezichten. Elke keer als je de pagina ververs, die je een nieuw gezicht. Het enge/vreemde/fascinerende is dat deze personen niet bestaan. Ze worden gegenereerd door kunstmatige intelligentie ([uitleg](#)). Een creatief netwerk bedenkt gezichten en laat dat checken door een gezichtsherkennend netwerk. Het resultaat computers die dingen creëren, in dit geval gezichten. En wat nu als je ververs, en daar zie je de liefde van je leven? En die bestaat dan niet!

Bij de tandarts las ik [het artikel](#) (wel even registreren) van Roel Dobbe met als prikkelende titel dat je beslissingen soms beter aan mensen kunt overlaten. Roel Dobbe werkt voor het AI NOW Institute dat interessant werk doet over de toepassing van AI. Denk aan inclusiviteit, vooroordelen, rechten, ethiek, etc... Ik raad met name hun [framework](#) aan voor evenwichtige AI – toepassing (wel taaie kost).

VIDEOS

Een video van de Duitse Helden van Kurzgesat (12 minuten) over eenzaamheid, hoe dat een biologisch fenomeen is, technologie en wat je eraan kunt doen:

https://youtu.be/n3Xv_g3g-mA

Ga er maar even lekker voor zitten, terwijl Vivek Wadhwa op zijn gemak [uitlegt](#) waarom uiteindelijk alle ziektes te genezen zullen zijn. Of als je liever leest, hier een [artikel](#) op wired met vele extra links.

BOEKENTIP

Ik herlas het eerste deel van een Trilogie in vijf delen: DÃ© klassieker [The Hitchhiker's Guide To the Galaxy](#). Geschreven door Douglas Adams in 1979 maar verrassend actueel en wijs. Neem nu de supercomputer Deep Thought die na 7,5 miljoen jaar rekenen het antwoord formuleert op het leven, het heelal en alles: 42. En vervolgens, als mensen om uitleg vragen, voorstelt om een nieuwe, betere computer te helpen bouwen die in 10 miljoen jaar de vraag bij het antwoord kan toelichten. Inderdaad technologische problemen, los je op met meer technologie.

Overigens, boeken zijn er om door te geven. Dus wil je dit boek, stuur me een mail, en ik stuur de eerste het boek op!

BIJ FONTYS / VAN FONTYS

Bart Wernaart is docent ethiek en recht bij Fontys Hogescholen en hij schreef een [WhitePaper](#) over de ethische dilemma's rond zelfrijdende auto's waarvan Elon Musk zeker weten dat ze er gaan komen, althans volgens dit [artikel](#) (tip van Eric Slaats).

Langzaam zien de opkomst van de griefbot, de rouwrobot. Het idee is dat kunstmatige intelligentie op basis van je dataspoor je in leven houdt. Dan kunnen de nabestaanden gewoon chatten met de overledene en later écht praten met een avatar! [Creepy? Of juist mooi?](#) De meningen zijn verdeeld. David Bas van de Fontys Minor design360 werkte [het idee](#) van de digitale dood verder uit.

Fontys is één van de 4 onderwijsinstellingen die meedoen aan de [Brabant Robot Challenge](#). Je kunt je nog inschrijven tot 15 maart of naar één van de vrij toegankelijke lezingen gaan over de impact van robots. Je kunt ook [mijn column](#) erover lezen.

NIEUWSBRIEF #2

“JE KUNT JE BETER VRIJ VOELEN DAN MOOI!” – MAARTJE LATERVEER IN VN

Nieuwsbrief #2

UIT DE INTERNATIONALE PERS

Wat als de mensen opraken? We hebben al heel veel verhalen gehoord over onze exploderende bevolkingsgroei en hoe we op technologische oplossingen rekenen voor de enorme problemen die eraan komen. Maar wat als die voorspelde groei nu eens niet klopt? Dit [artikel](#) recenseert een boek (dat we nog niet gelezen hebben), dat een lege planeet voorspelt. Misschien toch wat voorzichtiger zijn, als we weer eens staan te praten over de planeet die vol raakt.

Brian Bishop is één van de snelste typisten ter wereld, transhumanist en hij heeft overgewicht. Hij streeft naar een designerbaby door proefpersonen te voorzien van genetisch gemanipuleerd sperma. In de balzak. Tel daarbij een financiering met crypto – valuta én een project genaamd VelociMouse en je hebt een [geweldig artikel](#) voor deze nieuwsbrief. Zeker als het allemaal te lezen is in het serieuze MIT Technology Review.

En, met dank aan Bart van de Weijer, het opzienbarende artikel over [een nieuwe AI – oplossing](#) die in staat is om zelf teksten te schrijven. Het systeem, dat ook wel deepfakes voor tekst genoemd wordt, is zo goed dat de bouwers / financiers (waaronder Elon Musk) besloten hebben om het niet op de markt te brengen uit angst voor misbruik. Publiciteitsstunt, of.... (ps. deze tekst heb ik zelf geschreven, nog wel).

UIT DE NATIONALE PERS

Interessant artikel over hoe we vervreemd raken van onszelf en intimiteit steeds schaarser wordt uit [Vrij Nederland](#). Een artikel dat vooral vragen stelt, in plaats van antwoorden geeft. Altijd goed.

De huiskamer wordt slimmer, maar wat gebeurt er met al die data van die ‘slimme’ apparaten. Een [artikel in de Volkskrant](#) met een bijdrage van Colette Cuijpers van de Juridische Hogeschool én lid van de technofilosofie – community!

VIDEOS

Kunstenaar en techno-journalist (en held) James Bridle (auteur van [New Dark Age](#)) hield een Ted Talk over de nachtmerrie van kindervideo's op YouTube en de ontmenselijking van acteurs door algoritmes. Vervreemdend, bizar, creepy én belangrijk.

<https://youtu.be/v9EKV2nSU8w>

Marco Zondervan tipte onderstaande gave visualisatie van het Internet der Dingen.

<https://youtu.be/TlhW61FMNlc>

BOEKENTIP

Ik las [Who Can You Trust](#) van Rachel Botsman. Interessant boek omdat het aan de éne kant wijst op de vertrouwenscrisis. We vertrouwen onze instanties niet meer. Kerken, politici, de overheid, rechters, grote bedrijven en wetenschappers. Maar aan de andere kant hebben we meer vertrouwen dan ooit in de medemens. We rijden mee met onbekenden (Uber), laten vreemden in ons huis (AirBnB), daten door te swipen (Tinder) en kiezen de oppas via FindMyNannie.com. Dus, hoezo vertrouwenscrisis?

En daarna nog veel meer.

BIJ FONTYS / VAN FONTYS

Helpt je smartphone je om beter te studeren of juist niet? Ga je vaak naar de les, maar kijk je de hele tijd op Insta? Helpen die inzichten? De smart mobile studenten van de FH ICT worden in April weer uitgedaagd om een app te ontwikkelen die hun studiegedrag koppelt aan het gebruik van hun smartphone. Dit valt onder het Quantied Student Programma. Hier meer [informatie](#).

Lorna Minkman poste een interessant [artikel/verwijzing](#) op LinkedIn waarin op een andere manier naar de hersens wordt gekeken. We zien de hersenen vaak als symbolen en/of een neuraal netwerk en zo worden ook de Machine Learning Tools ontworpen. Maar wat als dat nu eens niet blijkt te kloppen? Wat is er dan allemaal mogelijk.

Huub Prüst wees op de nieuwe Europese auteursrechtenwet met een artikel op [nos.nl](#), hier een [uitleg](#) van de BBC en hier een uitgebreid achtergrond – verhaal dat [Wired](#) uitbracht in 2018 over hoe deze wet het internet kan veranderen! Het is nog vroeg, en het moet nog nationaal geïmplementeerd worden, maar de impact kan heel groot zijn, denk aan de GDPR. Ik denk een goede zaak. Ook op de langere termijn. Immers, regulering leidt tot innovatie.

NIEUWSBRIEF #1

“IT’S EASIER TO FOOL PEOPLE THAN CONVINCING THEM THEY’VE BEEN FOOLED – UNKNOWN”

Nieuwsbrief #1

UIT DE INTERNATIONALE PERS

Eerst het goede nieuws. Vergeet polarisatie. Vergeet het klimaat. Vergeet de Brexit-chaos. Het gaat steeds beter met de wereld en dat komt voor een belangrijk deel door technologie. Hans Rosling schreef er een boek over ([Factfulness](#)). Steven Pinker schreef er een boek over ([Enlightenment Now!](#)) en Nicholas Kristof wijdde er zijn jaarlijkse [goed-nieuws-column](#) aan in de NY Times;

En voor het tegenwicht een [dystopisch artikel](#) uit The Guardian naar aanleiding van het nieuwe boek van Shoshana Zuboff.

Raak je ook wel eens geïrriteerd door mensen die een groots probleem neerleggen en dan achteloos als oplossing kunstmatige intelligentie opperen? Nou, je staat niet alleen. Steeds meer mensen twijfelen aan de snelheid van het ontwikkelen van kunstmatige intelligentie. Hier en daar wordt gesproken over een AI-Winter. En nu legt zelfs de baas van Waymo (de afdeling zelfrijdende auto's van Google) waarom er [nooit zelfrijdende auto's](#) zullen komen. En wat er wel aan de horizon gloort.

UIT DE NATIONALE PERS

Rene Diekstra maakt zich zorgen. Worden we verzamelaars van indrukken en ervaringen in plaats van verwerkers en zingeving. Veranderen we in zin-loze mensen? Een column met een warm pleidooi om meer te [mijmeren](#).

Een [artikel](#) uit het NRC over de mogelijkheden en moeilijkheden van het inzetten van kunstmatige intelligentie in de zorg. Interessant is vooral de opvatting dat black boxes die algoritmes vaak zijn, geopend moeten worden en dat de algoritmes beslissend ondersteunend moeten zijn en niet beslissend.

Een geweldig artikel uit De Correspondent over de onzin van online adverteren. Het artikel maakt onderscheid tussen het selectie – effect en advertentie – effect en beweert dat online adverteren helemaal niet (zo goed) werkt. En als het niet (zo goed) werkt, is het dan wel realistisch om aan te nemen dat we allemaal gehackt worden door de platformen, of dat de verkiezingen worden beïnvloed. [Aanrader](#).

VIDEOS

Stel dat 15 jaar geleden mee zou doen aan het Beste Idee van Nederland en je

stelde een kastje voor dat je mee kon nemen op vakantie. Een kastje met je werkproblemen, secretaresse, dossiers, collega's en baas. Zou je daarmee winnen? Ik denk het niet. En toch nemen we het kastje nu zelfs mee naar dat romantisch restaurant op het strand. Een variant op dat thema, in deze leuke [video](#). (1 minuut – met dank aan Marco Zondervan). De video is van de jongens achter de lightphone.

Tijdens de workshop over aandacht vertel ik veel over de manier waarop onze Apps ontworpen worden voor verslaving middels de Hook – methodologie van Nir Eyal ([mooie animatie](#)), maar wat als het probleem nu helemaal niet ligt in het product, maar in de omgeving. Een Ted Talk van [Johann Hari](#) over verslaving met een compleet ander perspectief (opnieuw Tip van Marco Zondervan)

BOEKENTIP

Wij lezen [New Dark Age](#) van James Bridle. Lekker opwekkende en gezellige lectuur voor een regenachtige dag, of niet. Het boek is moeilijk, beangstigend, dystopisch en soms leest het bijna als een complot theorie. Maar het staat vol met (voor ons) nieuwe ideeën (zoals Eerooms Law), en het is heerlijk om te lezen als je meer het glas-half-leeg-type bent

VAN / BIJ FONTYS

Een [visual](#) over misschien wel hét begrip uit de toekomst: ADS, aangedragen door Danny Bloks.

Een Paper over recht en [Technology Neutrality](#), aangedragen door Colette Cuijpers.